Zasady ortografii – ściąga i test

klasy 2–6

Piszemy ó, gdy...

1. **ó wymienia się na o, e lub a**
   stół – stoły · lód – lodu · niósł – nieść · wrócić – wracać
2. **w zakończeniach -ów, -ówka, -ówna**
   Kraków · domów · pocztówka · żarówka · Nowakówna
3. **w wyrazach, które trzeba zapamiętać**
   góra · król · córka · żółty · żółw · ogórek · wróbel · jaskółka · mózg

   Żaden polski wyraz nie kończy się na ó.

Piszemy u, gdy...

1. **na początku wyrazu**
   ucho · ulica · ul · uśmiech

   Wyjątki: ósmy, ósemka, ów, ówczesny.
2. **na końcu wyrazu**
   w domu · kotu · tu · kakadu
3. **w zakończeniach -uje, -unek, -uszek, -uszka, -utki, -usieńki, -un, -unka**
   maluje · rysunek · fartuszek · poduszka · malutki · malusieńki · opiekun · opiekunka
4. **gdy się nie wymienia (i nie jest na liście ó)**
   but · sznurek · kura · ul · burza · chmura

Zasady ortografii – ściąga i test

klasy 2–6

Piszemy rz, gdy...

1. **rz wymienia się na r**
   morze – morski · dobrze – dobry · starzec – stary
2. **po spółgłoskach b, p, d, t, g, k, ch, j, w**
   brzeg · przed · drzewo · trzy · grzyb · krzak · chrzan · ujrzeć · wrzesień

   Wyjątki: pszczoła, pszenica, kształt, bukszpan.
3. **w zakończeniach -arz, -erz**
   lekarz · kalendarz · rycerz · żołnierz

   Uwaga: jeż, papież, młodzież, odzież i kradzież piszemy przez ż.
4. **w wyrazach do zapamiętania**
   rzeka · rzecz · rzepa · burza · porządek · korzeń

Piszemy ż, gdy...

1. **ż wymienia się na g, h, z, ź, s lub dz**
   noga – nóżka · druh – drużyna · wozić – wożę · wysoki – wyżej · pieniądz – pieniężny
2. **po literach l, ł, r, n**
   lżejszy · rżenie konia · oranżada
3. **w wyrazach do zapamiętania**
   żaba · żuk · żyrafa · ważka · plaża · żaglówka · żółty · żółw

Sprytny sposób: zanim wpiszesz rz lub ż, poszukaj innej formy wyrazu albo wyrazu z tej samej rodziny. Jeśli usłyszysz **r** – piszesz rz. Jeśli **g, h, z, ź, s, dz** – piszesz ż.

Zasady ortografii – ściąga i test

klasy 2–6

Ch czy h?

1. **ch wymienia się na sz**
   mu**ch**a – mu**sz**e · u**ch**o – u**sz**y · su**ch**y – su**sz**a

2. **ch piszemy na końcu wyrazu i po literze s**
   da**ch** · me**ch** · w doma**ch** · s**ch**ody · s**ch**ować
   Wyjątek: druh.

3. **h – wyrazy do zapamiętania (czasem h wymienia się na ż: druh – drużyna)**
   herbata · hamak · hałas · huśtawka · hulajnoga · hipopotam · bohater · historia

Wielka czy mała litera?

1. **Wielką literą piszemy**
   początek zdania · imiona i nazwiska (Ola Nowak) · nazwy miast, państw, rzek i gór (Kraków, Polska, Wisła, Tatry) · ulice (ulica Leśna) · święta (Boże Narodzenie, Wielkanoc) · mieszkańców (Polak, Krakowianin) · pierwszy wyraz tytułu („Dzieci z Bullerbyn”)

2. **Małą literą piszemy**
   dni tygodnia i miesiące (poniedziałek, maj) · przymiotniki od nazw (polski, krakowski) · nazwy języków (język polski)

Nie – razem czy osobno?

1. **Razem**
   z rzeczownikami: nieprawda, nieporządek · z przymiotnikami w stopniu równym: niemiły, niewysoki · z przysłówkami od przymiotników: niedobrze, niewesoło
   Wyjątki z czasownikami: nienawidzić, niepokoić się, niedowidzieć, niedosłyszeć.

2. **Osobno**
   z czasownikami: nie wiem, nie mam, nie biegnij · z liczebnikami: nie pięć · z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu wyższym i najwyższym: nie lepszy, nie najwyższy, nie szybciej

TEST: SPRAWDŹ SIĘ

Zasady ortografii – ściąga i test

klasy 2–6

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

1 Wpisz brakującą literę lub litery: ó, u, rz, ż, ch albo h.

1. g□ra	2. st□ł	3. □cho	4. mal□je
5. pod□szka	6. kr□l	7. rys□nek	8. Krak□w
9. □eka	10. b□eg	11. mo□e	12. leka□
13. t□y	14. nó□ka	15. wo□ę	16. □aba
17. l□ejszy	18. mu□a	19. da□	20. □erbata
21. s□ody	22. □ałas	23. dob□e	24. □ółw

2 Napisz razem albo osobno.

(nie)miły → _____

(nie)wiem → _____

(nie)prawda → _____

(nie)lepszy → _____

(nie)nawidzić → _____

(nie)pięć → _____

(nie)dobrze → _____

(nie)biegnij → _____

3 Przepisz zdania, poprawiając małe litery na wielkie tam, gdzie trzeba.

w poniedziałek ola i jej brat tomek pojechali z babcią anią do krakowa.
zobaczyli wisłę i zamek na wawelu.

KLUCZ I WSKAZÓWKI DLA DOROSŁEGO

Zasady ortografii – ściąga i test

klasy 2–6

Zadanie 1

1. góra · 2. stół · 3. ucho · 4. maluje · 5. poduszka · 6. król · 7. rysunek · 8. Kraków · 9. rzeka · 10. brzeg · 11. morze · 12. lekarz · 13. trzy · 14. nóżka · 15. wożę · 16. żaba · 17. lżejszy · 18. mucha · 19. dach · 20. herbata · 21. schody · 22. hałas · 23. dobrze · 24. żółw

Zadanie 2

(nie)miły → **niemiły** · (nie)wiem → **nie wiem** · (nie)prawda → **nieprawda** · (nie)lepszy → **nie lepszy** · (nie)nawidzić → **nienawidzić** · (nie)pięć → **nie pięć** · (nie)dobrze → **niedobrze** · (nie)biegnij → **nie biegnij**

Zadanie 3

W poniedziałek Ola i jej brat Tomek pojechali z babcią Anią do Krakowa. Zobaczyli Wisłę i zamek na Wawelu.

Punktacja

Zadanie 1 – 24 pkt, zadanie 2 – 8 pkt, zadanie 3 – 8 pkt (po 1 pkt za każdą poprawioną wielką literę). Razem 40 pkt.

Jak ćwiczyć ortografię w domu

- Codziennie 5–10 wyrazów z jednej zasady zamiast długiego dyktanda raz w tygodniu.
- Przy każdym błędzie szukajcie razem „wyrazu pomocnika” (stół – stoły). Zasada zapamiętana z przykładem zostaje na dłużej.
- Wyrazy „do zapamiętania” zapisujcie na kolorowych fiszkach i powtarzajcie co kilka dni.
- Krótkie dyktanda z lukami są mniej stresujące niż pełne dyktanda – zacznijcie od nich.

Więcej ćwiczeń: glowkowniadruk.pl/dyktanda (dyktanda dla klas 1–8 z kluczem) i generator kart z ortografii glowkowniadruk.pl/generator/ortografia.